

Nieuw onderzoek naar het voorkomen van crisissituaties bij thuiswonende demente ouderen

Marika Schokker, Dika Luijendijk

Crisissituaties komen vaak voor bij thuiswonende ouderen met dementie. Preventie en adequaat management van deze situaties kan bijdragen aan een hogere kwaliteit van leven en kan het risico op een ongeplande opname in het ziekenhuis of verpleeghuis verlagen. Het voorspellen, voorkomen en managen van crisissituaties wordt onderzocht binnen het landelijk samenwerkingsverband Sustainable and Personalised Advances in Dementia care (SPREAD+).

Zowel mensen met dementie als hun mantelzorgers kunnen een crisissituatie meemaken waardoor acute zorg of hulp nodig is. Een crisis kan ontstaan door fysieke en psychosociale factoren, bijvoorbeeld een delier of plotseling wegvallen van een mantelzorger.¹ Kleine crises zoals vallen of probleemgedrag kunnen een voorbode zijn van een grotere crisis.^{2,3} Het Universitair Netwerk Ouderenzorg van het UMCG (UNO-UMCG) onderzoekt het perspectief van de mantelzorger en hulpverlener ten aanzien van oorzaken van crises bij thuiswonende ouderen. Eerder onderzoek bracht crisissituaties in kaart van 9 ouderen met een daaropvolgende ongeplande opname. Directe aanleiding voor de crisissituatie bleek vaak een achteruitgang in lichamelijke of cognitieve gezondheid. Ook bleek dat mantelzorgers door gevoelens van trouw en verplichting jegens ouderen zorg bleven verlenen, maar dat zij zich vaak overweldigd voelden.⁴ Zorgprofessionals rapporteerden problemen met continuïteit van zorg, beperkte middelen en weinig haalbare oplossingen.

EERDER HERKENNEN CRISES

Vervolgonderzoek met de universiteiten van Nijmegen en Amsterdam richt zich op het eerder herkennen van crises, om vervolgens interventies te ontwikkelen die dergelijke crises helpen te voorkomen. We starten met een literatuuronderzoek en retrospectief onderzoek. Vervolgens brengen we wensen en behoeftes in kaart rondom het herkennen van en omgaan met crisissituaties door betrokkenen te interviewen (patiënten, mantelzorgers, huisartsen, casemanagers). De resultaten gebruiken we als input voor de interventie, zoals een tool waarmee de zorgprofessional het risico op een crisissituatie in kan schatten. Daarnaast onderzoeken we hoe een delier tijdens spoedcontacten via de huisartsenpost beter herkend kan worden. Eerst gaan we na hoe vaak een delier momenteel herkend wordt en wat de risicofactoren zijn. Daarna ontwikkelen we een interventie waarmee een delier eerder en vaker opgespoord kan worden. De resultaten verwachten we in het voorjaar van 2027.

Illustratie: Wendy Westenhof

Een doel van het SPREAD+-onderzoek is het ontwikkelen van een interventie waarmee een delier eerder opgespoord kan worden.

LITERATUUR

1. Hopkinson J, King A, Young L, et al. What happens before, during and after crisis for someone with dementia living at home: A systematic review. *Dementia* 2021;20:570-612.
2. Backhouse T, Camino J, Mioshi E. What do we know about behavioral crises in dementia? A systematic review. *J Alzheimers Dis* 2018;62:99-113.
3. Litjens MJ, Perry M, Hendriks S, Olde Rikkert MGM. Crisisopname bij dementie dient zich vaak al eerder aan. *Medisch Contact* 2021;01/02:20-2.
4. Janus, S., Tuinman, A., Ten Hoeve, Y., et al. Their voices heard: The views of informal caregivers and healthcare professionals dealing with a crisis situation regarding an older person living in the community. (to be submitted)

Schokker M, Luijendijk D. Nieuw onderzoek naar het voorkomen van crisissituaties bij thuiswonende demente ouderen. *Huisarts Wet* 2023;66:DOI:10.1007/s12445-023-2394-5.

UNO-UMCG, Groningen: M. Schokker, senior onderzoeker, m.c.schokker@umcg.nl. UMCG, Groningen, Geriatrie & Gerontologie: dr. H.J. Luijendijk, senior onderzoeker. Belangenverstrengeling: niets gemeld.

Dit is een bijdrage in de rubriek Lopend onderzoek, relevant voor de eerste lijn, geschreven door een promovendus.